PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS VII-VIII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ NR 23
W CZĘSTOCHOWIE

„Dzieci są nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta…”

– Jan Paweł II

Opracowała Magdalena Ptak

I. Wstęp

W dzisiejszych czasach świat zmienia się niezwykle szybko. Z tego powodu młodzi ludzie muszą brać pod uwagę możliwość, a nawet konieczność własnej elastyczności w planowaniu drogi zawodowej. Uczniowie, chcąc tworzyć projekt własnej przyszłości i planów nauki, a później kariery zawodowej, mają trudne zadanie, ponieważ muszą być świadomi ciągłych zmian i niejednokrotnie muszą te plany korygować i zmieniać. Bardzo ważne jest aby uczeń kończący szkołę podstawową był wyposażony w wiadomości i umiejętności, które pomogą mu podjąć decyzje dotyczące wyboru dalszej ścieżki edukacji, a w przyszłości satysfakcjonującej i ciekawej pracy, która będzie odpowiadała jego umiejętnościom, kompetencjom i zainteresowaniom. Zatem podstawą doradztwa zawodowego w tym momencie życia i edukacji młodego człowieka powinno być wspieranie w przykładaniu szczególnej uwagi do poznania siebie, własnych mocnych i słabych stron, możliwości oraz predyspozycji zawodowych. Wszystko po to, aby uczeń mógł dokonać trafnego wyboru nie tyle konkretnego zawodu, co kierunku, w którym skieruje swoje dalsze kroki edukacyjno - zawodowe.

Zajęcia z doradztwa zawodowego mają przygotować uczniów, a także ich rodziców, do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej dalszej drogi kształcenia oraz w przyszłości świadomego wyboru odpowiedniej pracy zawodowej. Proponowany program stanowi systemową koncepcję obejmującą działania w obrębie doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII, wspiera uczniów w wyborze ścieżki edukacyjno – zawodowej, a przede wszystkim jest skoncentrowany na indywidualnym podejściu do każdego ucznia poprzez uwzględnienie nie tylko możliwości, predyspozycji, własnych zainteresowań i ambicji ale również trudności wynikających z niepełnosprawności.

II. Podstawy prawne

- Ustawa z dnia14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe (Dz.U. 2017 poz..1148,1078,1287,1680, 1681)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. Z 2019. poz..325)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2013r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno- pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach . Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej… prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści. (Dz.U. 2017. poz 1591 z póź.zm.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) - dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. Z 2017. poz.703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli
- Statut Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 23 w Częstochowie

III. Cele realizacji doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do świadomego i odpowiedzialnego planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej, a także podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji związanych z dalszą edukacją i karierą zawodową, z uwzględnieniem zasobów własnych i aktualnych danych dotyczących systemu edukacji i rynku pracy.

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII realizowane są przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga i psychologa szkolnego oraz doradcę zawodowego.

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego. W przypadku konieczności realizowania nauczania zdalnego, poniższe treści są dostosowane do realizacji w trybie nauki zdalnej.

1. Poznawanie własnych zasobów, m. in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m. in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m. in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno -zawodowych, m. in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. Poznawanie własnych zasobów - Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 określa własną hierarchię wartości i potrzeb z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. Świat zawodów i rynek pracy - Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz dróg ich zdobywania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 rozumie i podejmuje próby wyjaśniania zjawisk i trendów zachodzących na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i korzyści z doświadczania pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie - Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych -Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych, a także z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej.

IV. Tematyka zajęć:

Klasa VII:

- Ja w moich oczach
- Gdzie się widzę za 10 lat?
- Moje wartości
- Zawody wokół mnie
- Czym jest rynek pracy?
- Ja kontra pracodawca
- Autoprezentacja

- Praca- co to takiego?
- Ulubione aktywności
- Wolontariat - i co dalej?

Klasa VIII:

- Gdzie się uczymy?
- Szkoły ponadpodstawowe
- Wybieram szkołę czy zawód?
- Kim będę w przyszłości?
- Marzenia do spełniania
- Kwalifikacje i kompetencje
- Kim jest doradca zawodowy?
- Moje umiejętności – moje sukcesy.
- Zdolności i uzdolnienia.
- Ja w oczach innych.

Tematy dodatkowe, do wyboru:

- Ograniczenia czy możliwości?
- Jakie wartości są dla mnie ważne?
- Rozpoznaję swoje aspiracje.
- Ambicje – pomagają, czy przeszkadzają? Czym są w naszym życiu?
- W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z …?
- Nowe zawody na rynku pracy.
- Moje zasoby a oczekiwania pracodawców.
- Praca jako wartość w życiu człowieka.
- Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje.
- Jak wybrać szkołę?
- Kim chcę zostać w przyszłości?
- Doradca zawodowy. Kto to taki?
- Co dwie głowy, to nie jedna**.** Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?

V. Metody i formy:

- praca grupach, parach, indywidualna
- pogadanka
- wykład
- ćwiczenia
- testy, kwestionariusze
- dyskusja kierowana
- burza mózgów
- rozwiązywanie problemów
- symulacje
- drama
- autoprezentacja
- analiza przypadku
- projekt
- portfolio
- metody multimedialne
- debata „za i przeciw”
- praca z materiałami źródłowymi
- udział w dniach otwartych szkół i uczelni
- wizyty w zakładach pracy
- spotkania przedstawicielami zawodów, instytucji, szkół
- przedsięwzięcia typu: targi edukacyjne, targi pracy, dni kariery, dni przedsiębiorczości

Środki:

- materiały biurowe
- tablica
- ankiety, kwestionariusze, karty pracy
- filmy, nagrania
- sprzęt multimedialny
- dostęp do Internetu

- gry - w tym interaktywne
- informatory, katalogi, broszury, ulotki
- teksty źródłowe
- bazy i analizy, statystyki
- akty prawne

VI. Ewaluacja

Ewaluacja dokonywana będzie poprzez:

- analizę dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- analizę wytworów uczniów,
- obserwację poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów,
- rozmowę doradczą z uczniem

Źródła informacji:

- uczniowie
- rodzice
- nauczyciele i specjaliści
- absolwenci

VII. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji podczas :

a. obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,

b. wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy nauczycieli i specjalistów szkoły z uczniami;

c. zajęć prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego oraz specjalistów współpracujących ze szkołą w ramach doradztwa zawodowego, np. Centrum Informacji Zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

d. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np.

szkolne dni kariery, warsztaty) lub poza nią (np. w dniach otwartych szkół, wizytach w zakładach pracy, firmach).

VIII. Literatura,

Literatura dotycząca zagadnień związanych z doradztwem zawodowym dostępna jest na stronach:

http://www.eurodoradztwo.praca.gov.pl/en/publikacje/

http://euroguidance.pl/ksiazki/

http://doradztwo.ore.edu.pl/zasoby-pracy-uczniami-klas-7-8-szkoly-podstawowej-oraz-gimnazjum/

https://www.metis.pl/poradnictwo/

Narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne wspomagające proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów dostępne są na stronach:

https://men.gov.pl/pl/ksztalcenie-zawodowe/projekty-systemowe-i-konkursowe

http://doradztwo.ore.edu.pl/zasoby-pracy-uczniami-klas-7-8-szkoly-podstawowej-oraz-gimnazjum/

https://zasobyip2.ore.edu.pl/pl/publications/search?projectDecisionNumber=POKL.03.04.03-00-101%2F13-00&page=2&perPage=5&sort=id-desc

http://cdzdm.pl/materialy-na-zajecia-i-nie-tylko/